



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

KNO.410.003.03.2016

P/16/023

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 56 61, F +48 22 444 56 82

kno@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/023 – Rozwój sportu osób niepełnosprawnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontrolerzy	1. Danuta Bolikowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/4/2016 z dnia 1 czerwca 2016 r. 2. Iwona Nowacka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/9/2016 z dnia 7 czerwca 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, 01-982 Warszawa, ul. Trylogii 2/16, zwany dalej PZSN „Start” lub Stowarzyszeniem
Kierownik jednostki kontrolowanej	Łukasz Szeliga, Prezes Zarządu (od 29 maja 2013 r.), zwany dalej Prezesem. Wcześniej (od 4 stycznia 2011 r. do 29 maja 2013 r.) Prezesem Zarządu był Robert Szaj. (dowód: akta kontroli str. 17-18)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację w latach 2013-2015 przez PZSN „Start” zadań z zakresu sportu powszechnego i wyczynowego osób niepełnosprawnych, zadań rehabilitacji społecznej poprzez sport i rekreację oraz działań promujących sport osób niepełnosprawnych.

PZSN „Start” prawidłowo wykorzystał dofinansowanie przyznane przez Ministra Sportu i Turystyki² z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej³ i z budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna na realizację zadań sportu powszechnego, wyczynowego i promocji sportu osób niepełnosprawnych oraz dofinansowanie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych⁴ na realizację zadań rehabilitacji społecznej.

W latach 2013-2016 (do 31 maja 2016 r.) Stowarzyszenie wykorzystało dofinansowanie na zadania sportu powszechnego w wysokości 9.129,4 tys. zł (9.070,7 tys. zł z FRKF oraz 58,7 tys. zł z budżetu państwa) i zadania sportu wyczynowego w wysokości 16.523,9 tys. zł z FRKF. W latach 2013-2015 nastąpił spadek wykorzystania środków na sport powszechny z 2.884,3 tys. zł w 2013 r. do 2.771,7 tys. zł w 2015 r. (o 3,9%), przy jednoczesnym wzroście wykorzystania środków na sport wyczynowy z 4.536,3 tys. zł do 5.456,4 tys. zł (o 20%), co przyczyniło się do wzrostu osiągnięć sportowców niepełnosprawnych.

Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w sporcie powszechnym, w tym w zajęciach sekcji, obozach i imprezach sportowych oraz mistrzostwach Polski i pucharach Polski wzrosła: z 5.924 w 2013 r. do 6.734 w 2015 r. (o 13,7%), a liczba realizowanych zadań z 105 w 2013 r. do 108 w 2015 r. (o 2,9%). Pomimo nieznacznie zmniejszającej się liczby zawodników sportu wyczynowego zakwalifikowanych do kadry narodowej, wynikającej z przejścia zawodników kilku dyscyplin sportu do polskich związków sportowych

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dalej: Minister lub Minister SiT.

³ Dalej: FRKF lub Fundusz.

⁴ Dalej: PFRON.

(z 290 w 2013 r. do 281 w 2015 r., tj. o 3,1%), wzrosła liczba medali, zdobytych na mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy przez zawodników szkolonych w PZSN „Start” z 48 w 2013 r. do 93 w 2015 r. (o 93,7%), a także zajętych miejsc od czwartego do ósmego, z 60 w 2013 r. do 104 w 2015 r. (o 73,3%).

Na realizację zadań rehabilitacji społecznej poprzez sport i rekreację w latach 2013-2015 PZSN „Start” wykorzystał dofinansowanie ze środków PFRON w wysokości 2.952,6 tys. zł, przy czym kwota wykorzystanego dofinansowania wzrosła z 191,9 tys. zł w 2013 r. do 1.400,2 tys. zł w 2015 r. (ponad sześciokrotnie).

PZSN „Start” terminowo rozliczał zadania oraz przedstawiał sprawozdania roczne z realizacji zadań i wykorzystania dofinansowania.

NIK pozytywnie ocenia efekty realizowanych przez PZSN „Start” zadań w zakresie sportu powszechnego i wyczynowego, działań promocyjnych oraz zadań w zakresie rehabilitacji społecznej poprzez sport i rekreację.

Realizowane zadania powodowały włączenie społeczne osób niepełnosprawnych. W latach 2013-2015 zadaniami objęto ogółem 19.635 osób niepełnosprawnych, w tym 18.777 uczestników sportu powszechnego i 858 zawodników wyczynowych.

Efektem zadań rehabilitacji społecznej dofinansowanych ze środków PFRON było zwiększenie dostępu i uczestnictwa w sporcie i rekreacji 1.063 osób niepełnosprawnych, w tym dzieci i młodzieży, poprzez ich udział w imprezach, obozach i weekendach sportowych.

W efekcie różnorodnych form działań promujących sport powszechny, wyczynowy i aktywność fizyczną osób niepełnosprawnych w latach 2013-2015 nastąpił wzrost o 258,1 tys. liczby odbiorców tych działań i objął ok. 517,9 tys. osób. Realizowane działania promocyjne skutecznie wspierały rozwój sportu osób niepełnosprawnych, poprzez publikacje popularyzujące rehabilitację osób niepełnosprawnych (m.in. kwartalniki „Sport Niepełnosprawnych” i „Sport Paraolimpijski”) oraz imprezy promocyjne zwiększające świadomość znaczenia sportu dla włączania społecznego osób niepełnosprawnych. Wskaźniki efektywności zaplanowane w badanych umowach o dofinansowanie zostały osiągnięte.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na nieterminowym zwrocie niewykorzystanych środków dofinansowania w przypadku pięciu umów na realizację zadań w zakresie sportu powszechnego i wyczynowego, promocji sportu oraz zadań dofinansowanych ze środków PFRON, tj. z opóźnieniem od pięciu do 41 dni, na łączną kwotę 20,1 tys. zł. Nieprawidłowości dotyczące braku w wykazie badań diagnostycznych podpisów zawodników, potwierdzających ich udział w badaniach oraz nieopracowania zasad przyznawania w latach 2013-2015 licencji klubom sportowym uprawniających do uczestnictwa we współzawodnictwie sportowym osób niepełnosprawnych, zdaniem NIK nie miały wpływu na ocenę efektów realizowanych zadań.

Uwagi NIK dotyczyły niezrealizowania w latach 2013-2015 celu statutowego, tj. szkolenia instruktorów sportu dla osób niepełnosprawnych oraz braku wprowadzenia regulaminu dokonywania zakupów na zadania sportu powszechnego i wyczynowego.

Dobłą praktyką w działalności PZSN „Start” w obszarze upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych było opracowanie i wdrożenie przez jego Zarząd od roku 2014 zasad i kryteriów podziału środków, przyznanych przez Ministra SiT na realizację zadań sportu powszechnego dla uczestniczących w zadaniach klubów sportowych, co sprzyjało rozwojowi i tworzeniu nowych sekcji sportowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja i realizacja zadań z zakresu sportu powszechnego osób niepełnosprawnych

1.1. Organizacja sportu powszechnego osób niepełnosprawnych

Opis stanu
faktycznego

Zakres i procedury działalności PZSN „Start” określają statut⁵ oraz regulacje wewnętrzne: regulaminy Zarządu, Prezydium Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Komisji Sportu. Uchwałą Zarządu nr 1/05/2009 PZSN „Start” z dnia 5 maja 2009 r. przyjęto zasady (politykę) rachunkowości, spełniającą wymogi art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶. Zarząd PZSN „Start” przyjął w dniu 27 listopada 2014 r. „Zalecenia dotyczące prawidłowego rozliczenia dotacji na upowszechnianie sportu osób niepełnosprawnych ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej”, a także „Wytoczne dotyczące składania wniosków na dofinansowanie i zalecenia dotyczące prawidłowego rozliczenia dotacji ze środków FRKF”. Celem PZSN „Start”⁷ jest organizowanie i rozwijanie powszechnej kultury fizycznej, sportu wyczynowego, turystyki i wypoczynku dla osób niepełnosprawnych oraz reprezentowanie zrzeszonych w nim organizacji. PZSN „Start” jest członkiem m.in. Polskiego Komitetu Paraolimpijskiego oraz międzynarodowych organizacji sportu niepełnosprawnych: Międzynarodowego Komitetu Paraolimpijskiego (IPC), Międzynarodowej Organizacji Sportu Inwalidów (ISOD), Międzynarodowego Związku Sportu Niewidomych (IBSA), Międzynarodowej Organizacji Sportu i Rekreacji Osób z Porażeniami Mózgowymi (CP-ISRA), Międzynarodowej Federacji Sportów na Wózkach i Amputowanych (IWAS), Światowej Organizacji Piłki Siatkowej Niepełnosprawnych (WOVD), w których reprezentuje polski sport osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 19-113, 169-170)

PZSN „Start” zrzesza (wg stanu na 31 maja 2016 r.) 48 klubów i stowarzyszeń sportowych, do których należy 2.762 zawodników. W latach 2013-2015 zrzeszał odpowiednio 50 klubów (2.826 zawodników), 47 klubów (2.447 zawodników) i 50 klubów (2.603 zawodników). Zmiany liczby klubów wynikały m.in. z weryfikacji ich działalności przez Zarząd PZSN „Start” i skreślenia z listy członków zwyczajnych klubów/stowarzyszeń, które od 2013 r. nie prowadziły zajęć sportowych oraz przyjęcia do stowarzyszenia trzech nowych organizacji.

(dowód: akta kontroli str. 114-119)

W PZSN „Start” przyjęto ogólne zasady i kierunki rozwoju Stowarzyszenia na lata 2013-2016, które obejmowały m.in.: „Popularyzację i upowszechnianie sportu i rekreacji w środowisku osób niepełnosprawnych”, „Tworzenie warunków szkolenia sportowego dla osób niepełnosprawnych w różnych dyscyplinach sportowych”, „Przygotowanie (szkolenie) kadry specjalistycznej oraz animatorów, organizatorów, wolontariuszy działających na rzecz kultury fizycznej wśród osób niepełnosprawnych”, „Organizowanie imprez rekreacyjnych i sportowych dla osób niepełnosprawnych, w tym mistrzostw Polski i innych imprez ogólnopolskich w poszczególnych dyscyplinach sportu”, „Organizowanie specjalistycznych konsultacji i poradnictwa medyczno-sportowego zawodnikom uczestniczącym w zajęciach sportowych i zawodach”. Ponadto Zarząd PZSN „Start” ustanowił „Kierunki działalności Polskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start” na rok 2016”.

(dowód: akta kontroli str. 95-97, 175-177)

⁵ Statut uchwalony został 27 listopada 1994 r. Obowiązujący w latach 2013-2016 statut uwzględnia zmiany uchwalone przez XIV Krajowy Zjazd Delegatów PZSN „Start” 10 lutego 2005 r. Dalej: statut PZSN „Start”.

⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 1047, dalej: ustawa o rachunkowości.

⁷ PZSN „Start” jako stowarzyszenie kilkakrotnie wnioskował do Ministra SiT o rejestrację jako polskiego związku sportowego w 24 dyscyplinach sportu. Minister Sportu i Turystyki (dalej: Minister SiT) decyzją nr 24/2015/DP z 2 listopada 2015 r. odmówił wyrażenia zgody na utworzenie polskiego związku sportowego pod nazwą Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych START. W ww. sprawie toczyło się postępowanie w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym, lecz do dnia zakończenia kontroli NIK (7 lipca 2016 r.) PZSN „Start” nie otrzymał orzeczenia w powyższej sprawie.

PZSN „Start” opracował i wdrożył od roku 2014 zasady (algorytm) podziału przyznanych przez Ministra SiT środków na zadania publiczne w obszarze sportu powszechnego osób niepełnosprawnych (w szczególności na organizację zajęć sekcji sportowych), przy zastosowaniu kryteriów: odsetek przyznanych środków z poprzedniego roku, liczba zawodników sekcji deklarowana we wniosku, liczba zawodników uczestniczących w mistrzostwach Polski w poprzednim roku oraz dodatkowe punkty za jakość i terminowość rozliczeń zadań, liczbę wyszkolonych członków kadry narodowej i organizowane przez klub imprezy. Przyjęte kryteria podziału środków zachęcały kluby sportowe do rozwoju i tworzenia nowych sekcji sportowych. Podział środków pomiędzy kluby na pozostałe zadania sportu powszechnego (w tym organizację mistrzostw i pucharów Polski oraz imprez sportowych) był dokonywany przez Zarząd PZSN „Start” z uwzględnieniem wielkości i rangi organizowanych imprez.

(dowód: akta kontroli str. 175-177, 183-189, 192-198)

PZSN „Start” opracował w 2011 r. szczegółowe zasady uprawiania sportu niepełnosprawnych wraz z dokładną informacją o jego uprawianiu oraz regułach i systemie współzawodnictwa, co wynikało z art. 11 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie⁸, dla 24 dyscyplin sportu⁹.

(dowód: akta kontroli str. 72-81)

Oferta programowa PZSN „Start” w latach 2013-2016 (do 31 maja) była ogólnodostępna i umożliwiała osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w szkoleniu bez względu na wiek i stopień niepełnosprawności. W szczególności kierowana była do osób z uszkodzonymi narządami ruchu i wzroku (niewidomych, niedowidzących). Ramowe programy szkolenia w zajęciach sekcji sportowych ze względu na różną liczebność sekcji i zróżnicowane rodzaje niepełnosprawności były opracowywane w poszczególnych klubach. Programy i regulaminy imprez oraz obozów sportowych były przygotowywane przez kluby bezpośrednio realizujące zadania oraz weryfikowane przez pracowników Biura Zarządu PZSN „Start”, a następnie były przedkładane w Ministerstwie Sportu i Turystyki (dalej: Ministerstwo lub MSiT).

(dowód: akta kontroli str. 95-97, 423-434)

1.2. Realizacja zadań z zakresu sportu powszechnego osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

W latach 2013-2016 (do 31 maja 2016 r.) PZSN „Start” realizował zadania upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych obejmujące: organizację zajęć sekcji sportowych, organizację imprez i obozów sportowych, mistrzostw Polski i pucharów Polski osób niepełnosprawnych. Ponadto zrealizowano zadania polegające na zakupie sprzętu sportowego i promocji sportu osób niepełnosprawnych.

PZSN „Start” uzyskał w latach 2013-2016 dofinansowanie ze środków FRKF na podstawie 20 umów zawartych z Ministrem SiT, w łącznej wysokości 11.107.570 zł (do dnia 31 maja 2016 r. wykorzystano 9.070.717,40 zł), w tym na: organizację zajęć sekcji sportowych dla osób niepełnosprawnych – otrzymano 4.380.000 zł, wykorzystano 3.486.538,28 zł; organizację imprez sportowych – 2.538.000 zł/1.922.257,74 zł; organizację obozów sportowych – 1.550.000 zł/1.488.218,88 zł; organizację mistrzostw Polski i pucharów Polski osób niepełnosprawnych – 2.370.000 zł/1.906.685,26 zł; zakup sprzętu sportowego – 180.000 zł/177.447,24 zł, promocję sportu osób niepełnosprawnych – 89.570 zł/89.570 zł. Ponadto w 2015 r. PZSN „Start” otrzymał dofinansowanie z MSiT z budżetu państwa części

⁸ Dz. U. z 2016 r. poz. 176, dalej: ustawa o sporcie.

⁹ Szczegółowe opisy sportów w nst. dyscyplinach: lekkoatletyka, podnoszenie ciężarów osób niepełnosprawnych, wyciskanie leżąc na ławeczce, goalball, koszykówka na wózkach, pływanie, szermierka na wózkach, żeglarstwo osób niepełnosprawnych, strzelectwo sportowe, narciarstwo zjazdowe, narciarstwo zjazdowe, narciarstwo biegowe i biathlon, kolarstwo osób niepełnosprawnych, wioślarstwo, tenis stołowy, taniec na wózkach, hokej na lodzie (na sledgach) osób niepełnosprawnych, łucznictwo, curling na wózkach, piłka siatkowa na stojąco osób niepełnosprawnych, piłka siatkowa plażowa osób niepełnosprawnych, piłka siatkowa na siedząco osób niepełnosprawnych, boccia, kręglarstwo osób z dysfunkcjami narządu ruchu, brydż sportowy, kajakarstwo – zostały dołączone do wniosku do MSiT z dnia 18 kwietnia 2011 r. o wyrażenie zgody na utworzenie polskiego związku sportowego pn. „PZSN „Start”.

25 – Kultura fizyczna na promocję sportu i zorganizowanie Pikniku Paraolimpijskiego, w wysokości 60.000 zł, z czego wydatkowano 58.669,97 zł.

W latach 2013-2016 na realizację zadań w zakresie sportu powszechnego PZSN „Start” otrzymał dofinansowanie ze środków FRKF:

- 2013 r. – 2.939.570 zł, z czego wykorzystał 2.884.336,92 zł. Na rachunek FRKF zwrócono kwotę 55.233,08 zł z tytułu niewykorzystanych środków;
- 2014 r. – 2.658.000 zł, z czego wykorzystał 2.527.220,83 zł. Na rachunek FRKF zwrócono kwotę 130.779,17 zł z tytułu niewykorzystanych środków;
- 2015 r. – 2.810.000 zł, z czego wykorzystało 2.771.697,65 zł. Na rachunek FRKF zwrócono kwotę 38.302,35 zł z tytułu niewykorzystanych środków.
- 2016 r. (wg stanu na 31 maja¹⁰) – 2.700.000 zł, w tym na organizację imprez sportowych dla osób niepełnosprawnych – 700.000 zł, organizację mistrzostw Polski i pucharów Polski – 650.000 zł oraz na organizację zajęć sekcji sportowych – 1.350.000 zł. Z przyznanej kwoty dofinansowania wykorzystano 887.462 zł, tj. 32,9%.

(dowód: akta kontroli str. 9-16, 175-182)

Dofinansowaniem z FRKF w latach 2013-2016 (wg stanu na 31 maja 2016 r.) objęto w ramach wspierania sportu powszechnego łącznie 25.349 osób niepełnosprawnych, uczestniczących w zadaniach realizowanych przez PZSN „Start”, w tym w 2013 r. – 5.924, w 2014 r. – 6.119, w 2015 r. – 6.734. Na 2016 r. zaplanowano objęcie wsparciem 6.572 osoby¹¹.

(dowód: akta kontroli str. 9-16, 175-182)

Badaniem objęto trzy umowy¹² o dofinansowanie zadań realizowanych w latach 2013-2015, o najwyższej wartości udzielonego dofinansowania z FRKF, na kwotę ogółem 2.288.000 zł, co stanowiło 27,2% środków przyznanych w badanym okresie na rozwój sportu powszechnego.

(dowód: akta kontroli str. 199-208, 215-370)

Koszty pośrednie trzech zadań w zbadanych umowach, w tym wynagrodzenia osób obsługujących zadania, czynsz, artykuły biurowe, niezbędne podróże służbowe, nie przekroczyły 10% kosztów bezpośrednich, zgodnie z maksymalnym limitem kosztów pośrednich określonych w § 18 rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 23 sierpnia 2010 r. w sprawie dofinansowania zadań ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej¹³ oraz w § 13 rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 10 października 2014 r.

¹⁰ Wykazane kwoty uwzględniają dane wynikające wyłącznie z zawartych umów. PZSN „Start” aplikował do MSiT o przyznanie dofinansowania z „Programu upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych” na 2016 r. i według informacji z dnia 29 czerwca 2016 r. uzyskał na organizację obozów sportowych dotację w wysokości 818.000 zł, a na zakup sprzętu sportowego 182.000 zł.

¹¹ Na dzień 31 maja 2016 r. nie została podpisana umowa z Ministrem SiT na organizację obozów sportowych dla osób niepełnosprawnych, w której liczbę uczestników określono na 600. Po jej uwzględnieniu w 2016 r. dofinansowaniem z FRKF objęte zostaną 6.572 osoby.

¹² 1. Umowa nr 2013/0093/0076/SubC/DS.-SN/1/EB z 17 maja 2013 r. na organizację zajęć sekcji sportowych dla osób niepełnosprawnych, na kwotę 1.100.000 zł (dalej: umowa nr 2013/0093); wydatkowano 1.097.612,28 zł, zwrócono 2.387,72 zł z tytułu niewykorzystania środków dotacji, wraz z odsetkami. W zadaniu uczestniczyło 2.060 osób, w tym 1.833 zawodników niepełnosprawnych, 141 osób obsługujących zadanie, 86 wolontariuszy. Liczba zawodników trenujących w sekcjach była wyższa niż 10 osób. Zajęcia w sekcjach odbywały się systematycznie w formach grupowych dwa do pięciu razy w tygodniu. 2. Umowa nr 2014/0077/0076/SubC/DS.-SN/2/EB z 24 kwietnia 2014 r. o dofinansowanie zadania pn. „Organizacja imprez sportowych dla osób niepełnosprawnych” (dalej: umowa nr 2014/0077), na kwotę 588.000 zł; wydatkowano 540.716,31 zł; niewykorzystane środki w wysokości 47.283,69 zł terminowo zwrócono na rachunek MSiT. W zadaniu uczestniczyło 3.870 osób, w tym 2.804 zawodników niepełnosprawnych, 539 osób obsługujących zadanie oraz 527 wolontariuszy. 3. Umowa nr 2015/0083/0076/SubC/DS-SN/2/EB z 7 lipca 2015 r. o dofinansowanie zadania „Organizacja mistrzostw Polski i pucharów Polski Osób Niepełnosprawnych 2015” (dalej: umowa nr 2015/0083) na kwotę 600.000 zł; wydatkowano 598.607,21 zł, niewykorzystane środki w wysokości 1.392,79 zł terminowo zwrócono na rachunek MSiT. W zadaniu uczestniczyło 1.934 osoby, w tym 1.236 zawodników niepełnosprawnych, 407 osób obsługujących zadanie, 291 wolontariuszy.

¹³ Dz. U. Nr 156, poz. 1051, dalej: rozporządzenie z 2010 r. Rozporządzenie uchylono z dniem 15 października 2014 r.

w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań inwestycyjnych oraz zadań z zakresu rozwijania sportu, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 200-214)

Badanie wydatków poniesionych na realizację trzech zadań dofinansowanych ze środków FRKF wykazało, że zostały one poniesione zgodnie z zawartymi umowami. W umowie nr 2013/0093 zbadano 12% wydatków na kwotę 131.746,04 zł, w umowie 2014/0077 – 10,2% na kwotę 55.000 zł oraz w umowie 2015/0083 – 10,7% wydatków na kwotę 63.999,19 zł. Ewidencję księgową dla wydatków ww. zadań prowadzono na wyodrębnionych kontach, zgodnie z umową i zasadami wynikającymi z ustawy o rachunkowości. Dokumenty księgowe, zostały sprawdzone pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz opatrzone zapisem o sfinansowaniu wydatku ze środków FRKF. W badanej próbie wydatków nie stwierdzono przypadków podwójnego finansowania tych samych wydatków ze środków publicznych z różnych źródeł, tj. z FRKF, PFRON lub budżetu jednostek samorządu terytorialnego. Zapłaty za wydatki dokonywano w terminach określonych w umowach o dofinansowanie, nie później niż do dnia 31 grudnia danego roku.

PZSN „Start” złożył Ministrowi SiT rozliczenia otrzymanego dofinansowania na realizację zadań w zakresie rzeczowym i finansowym, w terminie do 30 dni od zakończenia zadania, zgodnie z § 20 ust. 1 rozporządzenia z 2010 r. i § 17 ust. 1 rozporządzenia z 2014 r. oraz zapisami umów o dofinansowanie. Minister SiT zatwierdził sprawozdania końcowe i uznał umowy za rozliczone.

(dowód: akta kontroli str. 200-214)

Stawki godzinowe wynagrodzeń trenerów, prowadzących zajęcia w sekcjach sportowych, finansowane z FRKF, kształtowały się w trzech badanych umowach zleceniach¹⁵ w wysokości od 12,50 zł do 39,50 zł brutto i były zgodne z określonymi w konkursie Ministra SiT na dofinansowanie w 2013 r. zadań z zakresu rozwijania sportu osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków FRKF. Wynagrodzenia trenerów i instruktorów podczas zorganizowanych imprez sportowych wynosiły od 66,70 zł do 80 zł brutto za dzień obsługi trenerskiej i instruktorskiej, a obsługi sędziowskiej imprez w wysokości 80 zł brutto za dzień, i nie przekraczały stawek wynagrodzenia określonych w programie Ministra SiT.

Trenerzy i instruktorzy sportowi prowadzący zajęcia w sekcjach sportowych posiadali kwalifikacje określone w art. 41 ust. 3 ustawy o sporcie, tj. m.in. ukończone 18 lat, doświadczenie oraz kwalifikacje potwierdzone m.in. dyplomem ukończenia studiów magisterskich, tytułami trenera klasy drugiej oraz legitymacją instruktora sportu osób niepełnosprawnych w danej dyscyplinie.

(dowód: akta kontroli str. 199-208, 266-267, 271)

Ponadto badaniem objęto umowę z MSiT na zadanie „Promocja sportu poprzez promowanie postaw sportowców niepełnosprawnych, paraolimpijczyków oraz promocja dyscyplin sportowych dostępnych dla wszystkich – Piknik Paraolimpijski”¹⁶. Na realizację zadania z przyznanych z budżetu państwa części 25 – Kultura fizyczna środków w wysokości 60.000 zł wykorzystano 58.669,97 zł. Kwotę niewykorzystaną w wysokości 1.330,03 zł zwrócono terminowo. Koszty pośrednie zadania nie przekraczały 10% kosztów bezpośrednich. Rozliczenie końcowe terminowo złożono do MSiT. Ewidencja księgowa wydatków prowadzona była na wyodrębnionym koncie, rachunki i faktury były opatrzone podpisem: *Płatne ze środków MSiT* oraz sprawdzone pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym. Badaniem objęto wydatki w kwocie 14.587,94 zł stanowiące 24,9% kosztów bezpośrednich, przeznaczone na usługi obce (wynajem urządzeń i sprzętu

¹⁴ Dz. U. poz. 1391, dalej: rozporządzenie z 2014 r. Rozporządzenie uchylono z dniem 1 stycznia 2016 r.

¹⁵ Umowy zlecenia: nr 3/2013, nr 3/KG/2013, nr 4/T/2013/01.

¹⁶ Umowa nr 2015/0192/0411/UDot/DS.-SN/1.1/EB z dnia 17 kwietnia 2015 r.

multimedialnego)¹⁷. Nie stwierdzono nieprawidłowości w wydatkowaniu środków. Liczba odbiorców działania promocyjnego wyniosła szacunkowo 12,5 tys. osób i dotyczyła głównie dzieci i młodzieży.

(dowód: akta kontroli str. 372-420)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

PZSN „Start” nieterminowo zwrócił niewykorzystane środki dotacji w kwocie 2.387,72 zł na rachunek bankowy Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w MSiT, co było niezgodne z § 20 ust. 6 rozporządzenia z 2010 r. oraz z § 8 ust. 2 umowy o dofinansowanie, stanowiących, że niewykorzystane środki Funduszu podlegają zwrotowi na rachunek FRKF w terminie 15 dni od dnia wykonania zadania określonego w umowie.

Z przyznanego na podstawie umowy nr 2013/0093 dofinansowania z FRKF na realizację zadania „Organizacja zajęć sekcji sportowych dla osób niepełnosprawnych” Stowarzyszenie nieterminowo zwróciło 2.387,72 zł niewykorzystanych środków: w kwocie 707,72 zł (i odsetki w wysokości 2,90 zł) w dniu 30 stycznia 2014 r., tj. 15 dni po terminie, natomiast w kwocie 1.680 zł (i odsetki 19,33 zł) zwrócono 26 lutego 2014 r., tj. 41 dni po terminie.

Prezes PZSN „Start” wyjaśnił m.in., że zwrot kwoty 707,72 zł nastąpił niezwłocznie po ustaleniu jej wysokości, tj. 30 stycznia 2014 r., natomiast w wyniku weryfikacji rozliczenia końcowego umowy MSiT nie uznało części kosztów zadania jednostkowego, realizowanego przez jeden z klubów, w wysokości 1.680 zł, które niezwłocznie zwrócono na rachunek MSiT. Kluby PZSN „Start” zakończyły realizację zadania 31 grudnia 2013 r. i wysłały do Biura PZSN „Start” rozliczenia jednostkowe. Na wcześniejszym etapie PZSN „Start” nie miał możliwości weryfikacji wykorzystania środków przez jednostki terenowe.

Zdaniem NIK nieterminowy zwrot niewykorzystanych środków dotacji wynikał ze zbyt późnego weryfikowania przez PZSN „Start” rozliczenia umowy o dofinansowanie.

(dowód: akta kontroli str. 200, 215-217, 266-272)

Ocena częściowa

W latach 2013-2015 PZSN „Start” prawidłowo realizował i rozliczał zadania w obszarze sportu powszechnego, obejmujące organizację zajęć sekcji sportowych dla osób niepełnosprawnych, organizację imprez sportowych, organizację obozów sportowych, Mistrzostw Polski i Pucharów Polski osób niepełnosprawnych oraz zakup sprzętu sportowego i promocję sportu osób niepełnosprawnych.

W latach 2013-2016 (do 31 maja 2016 r.) Stowarzyszenie wykorzystało dofinansowanie na zadania sportu powszechnego z FRKF w wysokości 9.070,7 tys. zł oraz z budżetu państwa części 25 – Kultura fizyczna w wysokości 58,7 tys. zł).

W 2013-2015 r. spadała kwota wykorzystanych środków na sport powszechny z 2.884,3 tys. zł w 2013 r. do 2.771,7 tys. zł w 2015 r. (spadek o 3,9%). Pomimo malejącej kwoty wykorzystanego dofinansowania, zadania realizowane przez PZSN „Start” spowodowały włączenie społeczne osób niepełnosprawnych oraz wzrost ich aktywności fizycznej. Odbывало się to poprzez uczestnictwo 18.777 osób niepełnosprawnych w zajęciach sekcji sportowych, imprezach i obozach sportowych, mistrzostwach Polski i pucharach Polski. Liczba osób niepełnosprawnych objęta włączeniem społecznym poprzez sport powszechny w badanym okresie systematycznie wzrastała: z 5.924 w 2013 r. do 6.734 w 2015 r. (o 13,7%).

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na nieterminowym zwrocie niewykorzystanych środków dotacji w kwocie 2387,72 zł.

Dobrą praktyką w działalności PZSN „Start” w obszarze upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych było opracowanie i wdrożenie przez jego Zarząd od roku 2014 zasad i kryteriów podziału środków, przyznanych przez Ministra SiT na realizację zadań sportu

¹⁷ Wykonawca usługi został wybrany w trybie zapytania ofertowego zgodnie z § 15 ust. 2 umowy, skierowanego do możliwości nieograniczonego kręgu adresatów (zapytanie ofertowe zamieszczono m.in. na stronie internetowej PZSN „Start”), zgodnie z art. 70¹ § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016 r. poz. 380, ze zm.).

powszechnego dla uczestniczących w zadaniach klubów sportowych, co sprzyjało rozwojowi i tworzeniu nowych sekcji sportowych.

2. Organizacja i realizacja zadań z zakresu sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych

2.1. Organizacja sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych

Opis stanu
faktycznego

W ramach sportu wyczynowego PZSN „Start” organizował współzawodnictwo w 14 dyscyplinach sportu¹⁸, w tym w 11 letnich i w trzech zimowych. Ponadto w 2013 r. PZSN „Start” prowadził współzawodnictwo w łucznictwie oraz w latach 2013-2014 w boccii, a w latach 2013-2015 w prasnoboard (dla jednego zawodnika).

Przyczyną zmniejszenia liczby prowadzonych dyscyplin od 2014 r. (z 16 do 14) była utrata możliwości szkolenia kadr narodowych w związku z wprowadzeniem od 2013 r. działań MSiT związanych z integracją sportu osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem sportu pełnosprawnych. Szkolenie zawodników kadr narodowych w łucznictwie przejął od 2014 r. Polski Związek Łuczniczy, a zawodników z dyscypliny bocci przejął od 2015 r. Polski Związek Bocci.

(dowód: akta kontroli, str. 505-508)

W latach 2013-2015 zostały określone i zatwierdzone przez Zarząd PZSN „Start” ramowe roczne programy oraz struktura szkolenia sportowego, zawierające plany organizacji i szkolenia w rocznym cyklu treningowym dla 17 dyscyplin sportu w 2013 r., dla 15 w 2014 r. i 2015 r. oraz dla 14 w 2016 r. Nieopracowanie w latach 2014-2015 oddzielnego programu szkolenia w dyscyplinie prasnoboard, wynikało ze zgłoszenia się zawodnika w 2013 r. do PZSN „Start” bezpośrednio przed Zimowymi Igrzyskami Paraolimpijskimi w Soczi’2014 oraz ze znikomej liczby zaplanowanych dla danego zawodnika zadań. Dlatego w latach 2014-2015 szkolenie zawodnika prowadzone było w ramach programu narciarstwa alpejskiego (zjazdowego).

Na 2016 r. PZSN „Start” opracował i wprowadził program przygotowań do Igrzysk Paraolimpijskich oraz ramowy roczny program przygotowań do XV Letnich Igrzysk Paraolimpijskich – Rio de Janeiro’2016 oraz XI Zimowych Igrzysk Paraolimpijskich – Pyeongchang’2018. W latach 2014-2016 (do 31 maja) Stowarzyszenie opracowało kryteria powoływania zawodników na zawody mistrzowskie, z tym że w 2015 r. opracowano je w trzech dyscyplinach¹⁹, a informacje w ww. zakresie znajdowały się w regulaminach powoływania kadr narodowych. Prezes Stowarzyszenia poinformował, że takie dokumenty wymagane były przez MSiT tylko w 2014 r.

Stowarzyszenie nie ustanowiło w formie regulacji wewnętrznych kierunków i programów rozwoju dyscyplin sportu wyczynowego w latach 2013-2016. Trenerzy koordynatorzy poszczególnych dyscyplin sportu dostarczali takie opracowania jako element dodatkowy do ramowego rocznego programu szkoleń oraz jako wnioski przy sprawozdaniach rocznych i ocenach zawodów rangi mistrzowskiej. Ponadto PZSN „Start” nie posiadało szczegółowej strategii rozwoju dyscyplin uprawianych przez niepełnosprawnych zawodników, gdyż rozwój dyscyplin zawarty był w ramowych rocznych programach szkoleniowych.

(dowód: akta kontroli, str. 499-502, 505-508, 578-582)

PZSN „Start” ustanowił zasady powoływania szkolonych zawodników do kadry narodowej²⁰ oraz ich przygotowywania. W latach 2013-2014 Zarząd Stowarzyszenia zatwierdzał propozycje składu kadr narodowych, które następnie przekazywał do odpowiednich polskich związków sportowych. Od 2015 r. Zarząd PZSN „Start” zatwierdza skład szkolonych

¹⁸ Goalball, hokej na sledgech, kolarstwo w tym handbike, lekka atletyka, narciarstwo biegowe i biathlon, narciarstwo alpejskie/zjazdowe, piłka siatkowa na siedząco, piłka siatkowa plażowa, pływanie, podnoszenie ciężarów, strzelectwo sportowe, szermierka na wózkach, taniec na wózkach, wioślarstwo.

¹⁹ Narciarstwo biegowe, wioślarstwo, goalball.

²⁰ W 2013 r. byli to zawodnicy kadry narodowej, w 2014 r. szkoleni zawodnicy (członkowie kadry narodowej), w 2015 r. szkoleni zawodnicy.

zawodników. W latach 2013-2016 PZSN „Start” przygotowywał kadrę narodową do igrzysk paraolimpijskich, mistrzostw świata i mistrzostw Europy.

(dowód: akta kontroli, str. 499-502, 506, 509-514).

2.2. Realizacja zadań z zakresu sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych

Opis stanu
faktycznego

W latach 2013-2016 (do 31 maja) PZSN „Start” przygotowywał zawodników sportu wyczynowego do zimowych i letnich igrzysk paraolimpijskich, mistrzostw świata i Europy w sportach nieobjętych programem igrzysk paraolimpijskich i igrzysk głuchych. Następnym tych działań było również uczestnictwo zawodników niepełnosprawnych w ww. mistrzostwach oraz w igrzyskach paraolimpijskich.

Na zadania sportu wyczynowego w latach 2013-2016 (na dzień 31 maja 2016 r.) poniesiono wydatki ze środków FRKF w łącznej wysokości 16.523.907,79 zł z 19.766.500 zł otrzymanych, w tym w 2013 r. – 4.536.303,12 zł z 4.575.000 zł, w 2014 r. – 4.826.159,04 zł z 4.852.000 zł, w 2015 r. – 5.456.434,32 zł z 5.484.500 zł, w 2016 r. – 1.705.011,31 zł z 4.855.000 zł.

W badanym okresie PZSN „Start” nie realizował zadań z zakresu sportu wyczynowego dofinansowanych z budżetu państwa części 25 – Kultura fizyczna.

(dowód: akta kontroli, str. 588-589, 667)

Badaniem objęto trzy umowy²¹ realizowane w latach 2013-2015 o najwyższej wartości udzielonego przez Ministra SiT dofinansowania z FRKF, na kwotę ogółem 12.207,4 tys. zł, co stanowiło 82% wydatków przyznanych na sport wyczynowy w latach 2013-2015. Z badanej próby wykorzystano łącznie 12.152,3 tys. zł. Środki te zostały wydatkowane na zadania wskazane w umowach.

Zakres rzeczowy zadań obejmował m.in. zgrupowania i konsultacje w kraju i za granicą, starty w imprezach krajowych i zagranicznych, zakup sprzętu sportowego. W ramach badanych umów zgłoszeni we wniosku o dofinansowanie zawodnicy kadry narodowej uczestniczyli w szkoleniu w swoich macierzystych klubach, w tzw. zgrupowaniach stacjonarnych. Ponadto w każdej z dyscyplin objętych umowami odbywały się zgrupowania i konsultacje centralne, na które trenerzy koordynatorzy powoływali czołowych i wiodących zawodników kadr narodowych przygotowujących się do igrzysk paraolimpijskich i innych zawodów międzynarodowych o mniejszej randze. Liczba zawodników we wniosku do umów wyniosła odpowiednio w umowie: nr 2013/46 – 233, 2014/54 – 229, 2015/18 – 249.

(dowód: akta kontroli str. 578-582, 588-591, 608-610)

PZSN „Start” sporządził i przedstawił Ministrowi SiT rozliczenie dofinansowania na realizację zadań objętych badaniem w zakresie rzeczowym i finansowym, w terminie 30 dni

²¹ 1. Umowa nr 2013/0046/0076/SubC/DSW/SON/MP z dnia 8 kwietnia 2013 r., pn.: „Przygotowania do letnich igrzysk paraolimpijskich” (dalej: umowa nr 2013/46) na kwotę 3.164.700 zł; wydatkowano 3.143.904,55 zł. Zadanie realizowane według „Programu dofinansowania zadań zleconych z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w zakresie szkolenia i współzawodnictwa młodzieży uzdolnionej oraz sportu osób niepełnosprawnych w 2013 r. prowadzonych przez Departament Sportu Wyczynowego” (zarządzenie nr 21 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia ww. Programu).

2. Umowa nr 2014/0054/0076/SubC/DSW z dnia 12 marca 2014 r., pn.: „Przygotowanie i udział zawodników kadry narodowej osób niepełnosprawnych w igrzyskach paraolimpijskich” (dalej: umowa nr 2014/54), na kwotę 3.808.200 zł; wydatkowano 3.795.030,07 zł. Zadanie realizowane według „Programu dofinansowania zadań ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej związanych z przygotowaniem i udziałem zawodników kadry narodowej osób niepełnosprawnych w igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata i Europy w roku 2014 (załącznik do decyzji nr 10 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 12 listopada 2013 r.).

3. Umowa nr 2015/0018/0076/SubC/DSW/MP z dnia 19 marca 2015 r. pn.: „Przygotowanie do igrzysk paraolimpijskich” (dalej: umowa nr 2015/18) na kwotę 5.234.500 zł., wydatkowano 5.213.352,69 zł. Zadanie realizowano według „Programu dofinansowania ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w 2015 r. zadań związanych z przygotowaniem i udziałem zawodników niepełnosprawnych w igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, Mistrzostwach świata i Europy” (decyzja nr 16 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 19 grudnia 2014 r.).

od zakończenia zadania, zgodnie z § 20 ust. 1 rozporządzenia z 2010 r. i § 17 ust. 1 rozporządzenia z 2014 r. oraz § 7 ust. 1 badanych umów.

(dowód: akta kontroli, str. 589-591)

Koszty pośrednie, w tym m.in. wynagrodzenia osób obsługujących zadania w badanych umowach nie przekroczyły 10% kosztów bezpośrednich związanych z realizacją zadania, co było zgodne z § 18 rozporządzenia z 2010 r. i § 13 rozporządzenia z 2014 r. Koszty pośrednie dla badanych umów obciążały wyłącznie koszty związane z funkcjonowaniem Biura PZSN „Start”.

(dowód: akta kontroli str. 579-581, 589-591)

Kwota niewykorzystanej części dofinansowania została zwrócona w całości do umowy nr 2015/18 w kwocie 21.147,31 zł. W pozostałych dwóch umowach dokonano zwrotu w niepełnej wysokości wynikającej z końcowego rozliczenia zadania, tj. do umowy nr 2013/46 w wysokości 14.951,09 zł z 20.795,45 zł do zwrotu oraz do umowy nr 2014/54 w wysokości 10.594,09 zł z 13.169,93 zł. Zwrotu na konto MSiT dokonano w terminie 15 dni od dnia wykonania zadania, tj. zgodnie z § 8 ust. 2 umów o dofinansowanie oraz § 20 ust. 6 rozporządzenia z 2010 r.

(dowód: akta kontroli str. 589-591, 589-591)

W ramach badanych umów sportu wyczynowego PZSN „Start” dokonywał wydatków w trybie zapytań ofertowych oraz rozeznania rynku, kierując się zasadą oszczędności z uwzględnieniem wymaganej najwyższej jakości planowanego sprzętu, jak również przepisów i wymogów, jakie sprzęt powinien spełniać²². Koszt poszczególnych zakupów w ramach badanych umów poniesiony został w wysokości: rowery – 23.976 zł i 45.000 zł, platforma szermiercza – 24.674,36 zł, ubrania dla sportowców – 51.304,60 zł.

(dowód: akta kontroli str. 598-607)

PZSN „Start” prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków na realizację zadań zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o rachunkowości i zgodnie z § 4 ust. 1 umów. W objętych badaniem umowach sprawdzono wydatki na podstawie dowodów księgowych: 14,5% kosztów poniesionych na zadania z umowy nr 2013/46, 10,1% z umowy nr 2014/54 r. i 10,2% z umowy nr 2015/18. Nie stwierdzono przypadków podwójnego finansowania tych samych wydatków przy realizacji zadań ze środków publicznych.

Dokumenty księgowe, będące podstawą wypłaty środków, były prawidłowo opisywane oraz akceptowane pod względem merytorycznym i finansowym. Przyznane środki zostały wykorzystane na zrealizowane zadania w terminie do dnia 31 grudnia danego roku, zgodnie z § 8 ust. 2 umów.

(dowód: akta kontroli str. 608-610, 589-591)

Do badanych umów prowadzono ewidencję dystrybucji suplementów diety i odżywek, dystrybucji sprzętu sportowego, listy uczestników akcji szkoleniowych wraz z potwierdzeniem ich udziału, wykaz badań diagnostycznych dla umowy nr 2015/18²³, co spełniało obowiązek wynikający z wytycznych programów dofinansowania ze środków FRKF. Na badania diagnostyczne poniesiono wydatki w ramach umowy nr 2015/18 w wysokości 4.800 zł.

Prowadzone były również listy obecności zawodników uczestniczących w zgrupowaniach stacjonarnych reprezentantów Polski w danej dyscyplinie i w terminie danego zgrupowania, szkolenia. Dla celów m.in. kontroli antydopingowej prowadzony był kalendarz odbywających

²² Zakup ubiorów w 2013 r. nastąpił na podstawie przeprowadzonego rozeznania rynkowego i porównania cen na podstawie ofert dostępnych bezpośrednio w sieci Internet na stronach internetowych sklepów sportowych i dystrybutorów sprzętu sportowego. Zakupu specjalistycznej platformy szermierczej w 2014 r. (nie była dostępna na rynku otwartym w Polsce) dokonano we Francji u jedyne go producenta w Europie, zajmującego się realizowaniem tego typu zamówień. Zakupu dwóch rowerów trójkolowych (typu handbike) dokonano za zamówienie indywidualne zawodnika u jedyne go producenta w Polsce, wykonującego rowery najwyższej jakości z włókien węglowych.

²³ Dla umów nr 2013/46 i 2014/54 nie ponoszono wydatków na badania diagnostyczne.

się zgrupowań, konsultacji i imprez sportowych zaangażowanych w nie zawodników. Tworzone i ogłaszane były tzw. komunikaty organizacyjne, zawierające informacje o miejscu, terminie, sztabie szkoleniowym oraz powołanych do realizacji zadania zawodników. Zawodników niepełnosprawnych ubezpieczano od następstw nieszczęśliwych wypadków na czas realizacji zgrupowania, z wyszczególnieniem kadry szkoleniowej i zawodników podlegających w danym terminie ubezpieczeniu.

(dowód: akta kontroli, str. 586, 635-646, 756-757)

Badanie wynagrodzeń kadry szkoleniowej przeprowadzono na podstawie umowy zlecenia trenerów koordynatorów (umowy o najwyższej wartości z 2013 i 2015 r. oraz jednej umowy z 2014 r.). Miesięczne wynagrodzenia w poszczególnych umowach nie przekroczyły maksymalnej wysokości wynagrodzeń wskazanej w wytycznych do programu obowiązującego w danym roku, tj. 6.000 zł.

(dowód: akta kontroli str. 647)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. PZSN „Start” nieterminowo dokonał zwrotu części niewykorzystanej dotacji, wynikającej z rozliczenia umów o dofinansowanie nr 2013/46 i 2014/54 w kwocie odpowiednio: 5.844,36 zł i 2.575,84 zł, odpowiednio 14 i 15 dni po terminie (tj. 29 stycznia 2014 r. i 30 stycznia 2015 r.). Było to niezgodne z § 20 ust. 6 rozporządzenia z 2010 r., stanowiącym, że niewykorzystane środki Funduszu podlegają zwrotowi na rachunek Funduszu w terminie 15 dni od dnia wykonania zadania określonego w umowie oraz z § 8 ust. 2 umów o dofinansowanie, stanowiącym, iż niewykorzystane środki finansowe należy zwrócić w terminie 15 dni od terminu końcowego wykonania zadania, na rachunek bankowy MSiT.

Prezes PZSN „Start” wyjaśnił, że przesunięcie terminu zwrotu niewykorzystanych środków wynikało z krótkiego okresu przeznaczonego na szczegółową weryfikację dokumentów niezbędnych do rozliczenia umowy, w szczególności otrzymanych z jednostek stowarzyszonych w PZSN „Start”.

Zdaniem NIK nieterminowy zwrot niewykorzystanych środków dotacji wynikał ze zbyt późnego weryfikowania przez Stowarzyszenie rozliczeń umów o dofinansowanie.

(dowód: akta kontroli str. 592-597, 745-753)

2. Wykaz przeprowadzonych badań diagnostycznych dla 10 zawodników, obejmujący 14 badań w ramach umowy o dofinansowanie nr 2015/0018/0076/SubC/DSW/MP z dnia 19 marca 2015 r. pn. „Przygotowanie do igrzysk paraolimpijskich” nie zawierał podpisów zawodników, potwierdzających udział w badaniach, co było niezgodne z wymogiem określonym w części VII ust. 2 pkt 2 lit. g załącznika do decyzji Ministra SiT nr 16 z 19 grudnia 2014 r. w sprawie dofinansowania sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych w 2015 r.²⁴, tj. potwierdzenia przez zawodników na wykazie udziału w badaniach.

Prezes PZSN „Start” wyjaśnił m.in., że dane podstawowe wyników badań, informujące o zdolności do uprawiania sportu i udziału w zawodach sportowych, wpisywane są do książeczek sportowo-lekarskich i potwierdzone podpisem lekarza, które na co dzień są w posiadaniu zawodników. Zawodnik ma obowiązek posiadania ważnych badań lekarskich przed stawieniem się na zgrupowaniu, konsultacji czy zawodach. Wykaz badań wraz z potwierdzeniem udziału ewidencjonowany jest przez Centralny Ośrodek Medycyny Sportowej oraz Instytut Sportu.

²⁴ „Program dofinansowania ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w 2015 roku zadań związanych z przygotowaniem i udziałem zawodników niepełnosprawnych w igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata i Europy”, wprowadzony decyzją nr 16 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 19 grudnia 2014 r.

NIK przyjmuje ww. wyjaśnienia, zwracając jednocześnie uwagę, że potwierdzenie udziału zawodników w badaniach diagnostycznych było obowiązkiem Stowarzyszenia wskazanym w programie Ministra SiT.

(dowód: akta kontroli, str. 587, 635-638)

3. NIK zauważa, że w latach 2013-2016 PZSN „Start” nie zrealizował celu statutowego wynikającego z § 7 pkt 7 statutu, tj. szkolenia instruktorów sportu dla osób niepełnosprawnych, mimo podejmowania działań w tym kierunku. PZSN „Start” informował instruktorów o przeprowadzanych szkoleniach, konferencjach organizowanych m.in. przez Akademię Trenerską, czy Instytut Sportu (od 2013 r.), składał od 2014 r. wnioski o dofinansowanie zadania z PFRON na projekt pn. „Szkolenie kadry trenerów, instruktorów, wolontariuszy”, podpisał umowy z PFRON na realizację tego zadania, którego nie udało się przeprowadzić, pomimo zrealizowania części zadań²⁵ i próby zredukowania środków w stosunku do pierwotnie planowanych.

NIK przyjmuje wyjaśnienia, że w ramach dofinansowania zadań z MSiT od 2015 r., kiedy pojawiła się możliwość szkolenia trenerów w ramach realizowanych projektów, nie zdecydowano się na korzystanie ze szkoleń ze względu na obniżanie budżetu projektu. W ocenie NIK niewystarczająca ilość środków na realizację zadań statutowych nie zwalnia od obowiązku ich realizowania i powinno skłaniać do większej aktywności w pozyskiwaniu dofinansowania.

(dowód: akta kontroli str.181, 670-678, 585-587, 754-755)

4. NIK zwraca ponadto uwagę, że do dnia zakończenia kontroli, tj. 7 lipca 2016 r., Zarząd PZSN „Start” nie zaakceptował opracowanego regulaminu dokonywania zakupów na zadania sportu powszechnego i wyczynowego z FRKF.

Prezes PZSN „Start” wyjaśnił, że dokument wymaga doprecyzowania, a w latach 2013-2016 korzystano m.in. z wytycznych PFRON.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli wprowadzenie regulacji dokonywania zakupów (adekwatnych do ich skali i charakteru), jednoznacznie określiłoby zasady wydatkowania środków publicznych w sposób celowy, oszczędny i konkurencyjny Stowarzyszenia oraz klubów sportowych partycypujących w realizacji wydatków w ramach zadań zleczanych PZNS „Start” ze środków FRKF oraz z budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna.

(dowód: akta kontroli str. 598-607)

Ocena cząstkowa

W latach 2013-2015 PZSN „Start” prawidłowo realizował zadania w obszarze sportu wyczynowego dofinansowane z FRKF, obejmujące m.in. przygotowanie zawodników do zimowych i letnich igrzysk paraolimpijskich, mistrzostw świata i mistrzostw Europy w sportach nieobjętych programem igrzysk paraolimpijskich i igrzysk głuchych, zapewniając uprawianie sportu zawodnikom niepełnosprawnym, w tym członkom kadry narodowej, w 17 dyscyplinach sportu.

W latach 2013-2016 (do 31 maja 2016 r.) Stowarzyszenie wykorzystało udzielone przez Ministra SiT dofinansowanie z FRKF w wysokości 16.523,9 tys. zł. W latach 2013-2015 wzrastała kwota wykorzystanych środków na sport wyczynowy z 4.536,3 tys. zł w 2013 r. do 5.456,4 tys. zł w 2015 r. (wzrost o 20%), co przyczyniło się do wzrostu osiągnięć sportowców niepełnosprawnych, pomimo zmniejszenia się liczby zawodników objętych szkoleniem z 290 zawodników w 2013 r. do 281 w 2015 r. (spadek o 3,1%).

W latach 2013-2015 zmniejszyła się z 17 do 14 liczba prowadzonych przez PZSN „Start” dyscyplin sportu, co wynikało m.in. z wprowadzenia od 2013 r. przez MSiT działań związanych z integracją sportu osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem sportu pełnosprawnych.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na nieterminowym zwrocie niewykorzystanych środków dotacji w łącznej wysokości 8.420,2 zł oraz braku potwierdzenia udziału

²⁵ Przeprowadzenia kampanii informującej o projekcie, przeprowadzenie rekrutacji beneficjentów projektów, napisanie programu szkoleniowego w porozumieniu z wykładowcami oraz trenerami, ustalenia i rezerwacji terminów zjazdów.

w badaniach zawodników w wykazie badań diagnostycznych. NIK zauważył, że pomimo podejmowanych działań Stowarzyszenie nie zrealizowało zadania statutowego, tj. szkolenia instruktorów sportu oraz nie wprowadziło regulaminu dokonywania zakupów na zadania sportu powszechnego i wyczynowego z FRKF.

3. Efekty realizacji zadań z zakresu sportu powszechnego i wyczynowego osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

Priorytetowym zadaniem PZSN „Start” wynikającym z przyjętych „Kierunków działalności Polskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start” na rok 2016” było tworzenie warunków do systematycznego szkolenia osób niepełnosprawnych w sekcjach sportowych w różnych dyscyplinach sportu. W latach 2013-2016 realizacja celów PZSN „Start” w zakresie sportu wyczynowego i powszechnej kultury fizycznej osób niepełnosprawnych odbywała się w oparciu o zadania publiczne dofinansowane ze środków FRKF i PFRON. Osoby niepełnosprawne miały możliwość uprawiania sportu w klubach i stowarzyszeniach PZSN „Start” w całej Polsce w 22 dyscyplinach, w tym sportu wyczynowego w 17 dyscyplinach²⁶.
(dowód: akta kontroli str. 26-35, 95-97)

3.1. Efekty sportu powszechnego

Opis stanu faktycznego

Potrzeby merytoryczne i finansowe zawodników identyfikowane były przez PZSN „Start” na podstawie zapotrzebowania określonego w planach szkoleniowych na kolejny rok składanych przez kluby i trenerów koordynatorów. Na ich podstawie, po zaopiniowaniu przez Komisję Sportu przy PZSN „Start”, aplikowano do MSiT lub innych instytucji o dofinansowanie zadań.

W latach 2013-2015 PZSN „Start” zrealizował zadania dofinansowane z FRKF, obejmując dofinansowaniem następującą liczbę zawodników:

- organizację zajęć sekcji sportowych dla osób niepełnosprawnych – 35 zadań jednostkowych w 2013 r., 33 w 2014 r., 32 w 2015 r. i odpowiednio 1.833, 1.679 i 1.740 zawodników (w porównaniu do lat poprzednich w 2014 i 2015 r. nastąpił spadek liczby zadań jednostkowych o dwa i jedno, oraz spadek liczby zawodników o 154 i wzrost o 61 osób);
- organizację imprez sportowych dla osób niepełnosprawnych (zawodów, meczów, spartakiad, turniejów itp.) – 40 w 2013 r., 36 w 2014 r., 36 w 2015 r. i odpowiednio 2.742, 2.804 i 3.142 zawodników (w porównaniu z rokiem 2013 – w 2014 r. spadła liczba zadań o cztery, w 2015 utrzymała się na poziomie roku 2014; liczba zawodników wzrastała o 62 i 338);
- organizację mistrzostw Polski i pucharów Polski – 15 w 2013 r., 21 w 2014 r., 20 w 2015 r. i odpowiednio 881, 1.195, 1.236 zawodników (w porównaniu do lat poprzednich w 2014 r. nastąpił wzrost liczby organizowanych mistrzostw/pucharów o sześć, w 2015 r. spadek o jeden oraz wzrost liczby zawodników o 314 i 41 osób);
- organizację obozów sportowych dla osób niepełnosprawnych – 15 w 2013 r., 21 w 2014 r., 20 w 2015 r. i odpowiednio 468, 441, 616 zawodników (w porównaniu do lat poprzednich w 2014 r. wzrosła liczba zadań o sześć, a w 2015 r. spadła o jedno, natomiast w 2014 r. nastąpił spadek liczby uczestników o 27, a w 2015 r. wzrost o 175).

W latach 2013-2015 w 324 zadaniach jednostkowych, realizowanych przez PZSN „Start” w zakresie sportu powszechnego, uczestniczyło łącznie 18.777 osób niepełnosprawnych, w tym odpowiednio: 5.924, 6.119, 6.734 osób. W porównaniu do lat poprzednich w 2014 r. wzrosła liczba realizowanych zadań jednostkowych o sześć (o 5,7%), a w 2015 r. spadła o trzy (o 0,3%). W latach 2013-2015 wzrastała liczba zawodników niepełnosprawnych objętych sportem powszechnym w stosunku do roku poprzedniego: w 2014 r.

²⁶ Lekkoatletyka, szermierka na wózkach, pływanie, tenis stołowy, podnoszenie ciężarów, koszykówka na wózkach, szachy, siatkówka stojąca i plażowa, siatkówka siedząca, strzelectwo sportowe, taniec na wózkach, goalball, łucznictwo, kolarstwo (handbike), wioślarstwo, boccia, kręglarstwo, kajakerstwo, hokej na śledzach, narciarstwo alpejskie, narciarstwo biegowe i biathlon.

o 195 zawodników (o 3,3%), a w 2015 r. o 615 zawodników (o 10,1%). Liczba zawodników w 2015 r. w stosunku do 2013 r. wzrosła o 810, tj. 13,7%.

W zadaniach uczestniczyli zawodnicy w różnym wieku, w tym dzieci i młodzież, dorośli oraz osoby starsze 50+. Nie prowadzono szczegółowej ewidencji danych dotyczącej wieku osób uczestniczących w realizacji zadań, z powodu dużej pracochłonności związanej z weryfikacją takich danych. Dane w zakresie struktury wiekowej posiadały kluby, które do każdego wnioskowanego zadania dołączały listy osób uczestniczących w sekcjach, obozach, imprezach. Z danych przesłanych przez dobrane losowo trzy kluby sportowe stowarzyszone w PZSN „Start” (w Białymstoku, Gorzowie Wielkopolskim i Szczecinie) wynika, że w latach 2013-2016 udział osób do 18 roku życia w stosunku do ogólnej liczby zawodników wynosił od 5% do 27%, natomiast zawodników w wieku 50+ od 9% do 40%.

(dowód: akta kontroli str. 9-16, 120-168, 200-208, 175-183)

W ramach zadania organizacji zajęć sekcji sportowych dla osób niepełnosprawnych w 2013 r.²⁷, realizowanego przez 35 klubów zrzeszonych w PZSN „Start” osiągnięto wszystkie wskaźniki: liczbę uczestników zadania ogółem – planowana 2.005/wykonana 2.060; liczbę zawodników – 1.787/1.833; liczbę osób obsługujących zadanie – 137/161; liczbę wolontariuszy – 81/86. Zadanie zrealizowano poprzez prowadzenie systematycznego, ciągłego szkolenia sportowego w sekcjach sportowych obejmujących 20 dyscyplin sportu²⁸. Zajęciami sportowymi w sekcjach objęto grupy osób niepełnosprawnych głównie z dysfunkcjami narządów ruchu i wzroku. Cele zadania zostały osiągnięte. Efektami zadania były m.in. udział osób niepełnosprawnych w zawodach sportowych wojewódzkich i ogólnopolskich, poprawa sprawności fizycznej, nabywanie i doskonalenie umiejętności sportowych w różnych dyscyplinach sportu, przełamywanie barier, zwiększenie świadomości społecznej i samooceny.

(dowód: akta kontroli str. 120-121, 200-208, 215-272)

Efektem zadania organizacji imprez sportowych dla osób niepełnosprawnych w 2014 r.²⁹ było zorganizowanie 36 imprez, w tym 19 (52,8%) o charakterze ogólnopolskim. Zorganizowano turnieje, mityngi, spartakiady i zawody integracyjne w 10 dyscyplinach sportu³⁰. Uczestnikami zawodów były osoby z dysfunkcjami narządu ruchu i wzroku oraz niepełnosprawne intelektualnie. Do zwymiarowania efektów zadania przyjęto w umowie wskaźniki liczbowe: liczba uczestników zadania ogółem – planowana 3.530/wykonana 3.870; liczba zawodników – 2.564/2.804; liczba osób obsługujących zadanie – 578/539; liczba wolontariuszy – 388/527. Cele i wskaźniki zostały osiągnięte. Rywalizacja podczas zawodów osób pełnosprawnych i niepełnosprawnych stwarzała warunki do integracji zawodników i wzajemnej akceptacji. Start w zawodach podnosił sprawność fizyczną, a także usamodzielniał osoby niepełnosprawne.

(dowód: akta kontroli str. 137-141, 200-208, 273-311)

Efektem zadania organizacji mistrzostw Polski i pucharów Polski osób niepełnosprawnych w 2015 r.³¹ było zorganizowanie 20 imprez sportowych w celu wyłonienia indywidualnych i drużynowych mistrzów Polski w wyznaczonych dyscyplinach sportu³², zdobywców pucharu Polski w strzelectwie, goalballu i podnoszeniu ciężarów oraz integracja osób niepełnosprawnych. Osiągnięto cele i wskaźniki zadania: liczba uczestników zadania ogółem – planowana 1.818/wykonana 1.934; liczba zawodników – 1.180/1.236; liczba osób obsługujących zadanie – 397/407; liczba wolontariuszy – 241/291.

(dowód: akta kontroli str. 156-161, 200-208, 312-370)

²⁷ Umowa nr 2013/0093/0076/SubC/DS.-SN/1/EB z dnia 17 maja 2013 r.

²⁸ Tenis stołowy, koszykówka na wózkach, strzelectwo sportowe, lekkoatletyka, kolarstwo, piłka siatkowa na siedząco, piłka siatkowa na stojąco, podnoszenie ciężarów, boccia, pływanie, szermierka na wózkach, goalball, wioślarstwo, łucznictwo, szachy, kręgle, narciarstwo biegowe, narciarstwo zjazdowe, hokej na slegach, taniec na wózkach.

²⁹ Umowa nr 2014/0077/0076/SubC/DS.-SN/2/EB z dnia 24 kwietnia 2014 r.

³⁰ Tenis stołowy, pływanie, lekka atletyka, podnoszenie ciężarów, strzelectwo sportowe, łucznictwo, szermierka na wózkach, boccia, goalball, narciarstwo.

³¹ Umowa nr 2015/0083/0076/SubC/DS.-SN/2/EB z dnia 7 lipca 2015 r.

³² Narciarstwo biegowe, narciarstwo alpejskie, pływanie (seniorów i juniorów), lekka atletyka (seniorów oraz juniorów), piłka siatkowa plażowa, strzelectwo sportowe, taniec na wózkach, kolarstwo, goalball (seniorów oraz juniorów), piłka siatkowa na siedząco (w dwóch turniejach), szermierka na wózkach.

3.2. Efekty sportu wyczynowego

Opis stanu
faktycznego

Dofinansowaniem zadań w latach 2013-2016 objęto łącznie 1.118 zawodników niepełnosprawnych (w 2013 r. – 294, w 2014 r. – 283, w 2015 r. – 281, w 2016 r. – 260). W latach 2013-2016 zawodnicy PZSN „Start” zdobyli na mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy ogółem 75 złotych medali, 83 srebrnych i 107 brązowych. Ogólna liczba medali złotych, srebrnych, brązowych w badanym okresie wraz z kolejnym badanym okresem wzrastała. W 2013 r. wyniosła 48, w 2014 r. była wyższa o 17 medali, a w 2015 r. wyższa o 28 medali. W 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zdobyto o dwa złote medale mniej ale o 14 srebrnych i pięć brązowych więcej. W 2015 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zdobyto o 19 złotych medali i o 12 brązowych więcej oraz o trzy srebrne mniej³³. W 2016 r. (stan na 17 lipca) zawodnicy PZSN „Start” zdobyli 21 medali złotych, 16 srebrnych i 22 brązowe. W 2013 r. 60 zawodników na mistrzostwach świata i Europy zajęło miejsca 4-8, w 2014 r. było ich 77, a w 2015 r. – 104. W 2016 r. (wg stanu na 17 lipca 2016 r.) miejsca 4-8 zajęło 61 zawodników³⁴.

(dowód: akta kontroli, str. 588, 667)

W latach 2013-2016 w skład kadry narodowej wchodziło odpowiednio: 290, 287, 281 i 234 zawodników. Przyczyną spadku liczby zawodników w 2014 r. było m.in. przejście 12 łuczników przez Polski Związek Łuczniczy, powołanie do kadry narodowej mniejszej liczby zawodników w siedmiu dyscyplinach, w 2015 r. przejście 13 zawodników dyscypliny boccia przez Polski Związek Bocci. Zmiana liczebności zawodników w poszczególnych latach spowodowana była m.in. niezorganizowaniem w danym roku zawodów rangi mistrzowskiej dla kadry juniorów (w 2016 r. spadek o 12 osób), prowadzenia innej formuły rozgrywek (piłka siatkowa na siedząco lub na stojąco), kontuzjami, wynikami sportowymi zawodników, decyzjami trenerów o przydatności poszczególnych zawodników do kadry narodowej.

(dowód: akta kontroli, str. 505, 580, 583)

W latach 2013-2015 PZSN „Start” nie wydawał licencji sportowych. Dnia 28 czerwca 2016 r. Zarząd Stowarzyszenia podjął uchwałę nr 29/16, na mocy której wprowadzono regulamin przyznawania i pozbawiania licencji zawodniczych obowiązujący w PZSN „Start”, regulamin nadawania licencji klubom, osobom prawnym zrzeszonym w Polskim Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start” oraz regulamin przyznawania licencji trenerskich, instruktorskich Polskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start”.

(dowód: akta kontroli, str. 648-666)

Zaplanowane główne rezultaty zadania dotyczącego umowy nr 2013/46, czyli m.in. popularyzacja sportu osób niepełnosprawnych oraz godne reprezentowanie Polski i uzyskanie czołowych lokat na zawodach międzynarodowych przez polskich zawodników zostały osiągnięte. PZSN „Start” zorganizował w Polsce Mistrzostwa Europy w piłce siatkowej na siedząco kobiet i mężczyzn oraz cykliczne zawody Pucharu Świata w szermierce na wózkach (Warszawa) i strzelectwie sportowym (Szczecin). W zadaniu uczestniczyło 233 zawodników. Efektem zadania dotyczącego umowy nr 2014/54, było m.in. przygotowanie i start w paraolimpijskich sportach letnich 229 zawodników w 10 imprezach rangi mistrzowskiej (mistrzostwa świata i Europy) oraz zdobycie 51 medali. Efektem zadania realizowanego w ramach umowy nr 2015/18 było umożliwienie treningów zawodnikom kadry narodowej w poszczególnych dyscyplinach na zgrupowaniach stacjonarnych, zgrupowaniach i konsultacjach centralnych, a także ich udział w zawodach sportowych rangi mistrzowskiej (świata i Europy). W 2015 r. 249 zawodników wystartowało w 16 zawodach rangi mistrzowskiej w Polsce i zawodach międzynarodowych.

(dowód: akta kontroli str. 120-168)

3.3. Efekty działań promocyjnych

Opis stanu
faktycznego

W latach 2013-2016 różne formy działań promocyjnych realizowanych przez PZSN „Start” objęły ok. 585,9 tys. osób, w tym w 2013 r. – 86 tys. osób, w 2014 r. – 87,7 tys., w 2015 r. –

³³ Medale złote, srebrne, brązowe, odpowiednio w latach 2013-2015: w 2013 r.: 13, 14, 21; w 2014 r.: 11, 28, 26; w 2015 r. 30, 25, 38.

³⁴ Miejsca od 4-8 (w 2013 r. odpowiednio: 12, 11, 14, 10, 13; w 2014 r. odpowiednio: 14, 11, 24, 16, 12; w 2015 r. odpowiednio: 27, 26, 19, 19, 13. W 2016 r. miejsca od 4-8 odpowiednio: 14, 15, 19, 6, 7.

344,2 tys., w 2016 r. – 68 tys. Stowarzyszenie nie posiadało szczegółowych analiz i statystyk, ilu spośród odbiorców tych działań należy do grupy osób z niepełnosprawnościami, jak również nie zlecało badań w tym zakresie. Liczba odbiorców działań promocyjnych spadła w 2016 r., ponieważ złożony przez PZSN „Start” do PFRON w ramach 24 otwartego konkursu wniosek na kontynuowanie cyklu wydawniczego został oceniony niżej niż w poprzednich latach i nie było możliwości kontynuacji tych działań.

(dowód: akta kontroli str. 175-182)

W 2013 r. na zadanie pn. „Promocja sportu osób niepełnosprawnych”³⁵ PZSN „Start” uzyskał dofinansowanie z FRKF w wysokości 89.570 zł i w całości je wykorzystał. Celem projektu była prezentacja sportu niepełnosprawnych jako jednego z najciekawszych sposobów aktywizacji osób niepełnosprawnych. Cel został osiągnięty poprzez wydanie dodatku do „Magazynu Integracja” o sporcie osób niepełnosprawnych, w tym sporcie paraolimpijskim³⁶ (dotarł do co najmniej 30 tys. odbiorców i zachęcał do udziału w zajęciach sportowych realizowanych przez kluby PZSN „Start”) oraz wydanie książki pt. „Medaliści Igrzysk Paraolimpijskich Londyn 2012” (dotarła do 6 tys. czytelników). Książka zawierała zdjęcia z Igrzysk Paraolimpijskich w Londynie i prezentowała sylwetki wszystkich medalistów oraz laureata nagrody Fair Play.

(dowód: akta kontroli str. 10, 120-124, 175-182)

Cele zadania pn. „Promocja sportu poprzez promowanie postaw sportowców niepełnosprawnych, paraolimpijczyków oraz promocja dyscyplin sportowych dostępnych dla wszystkich – Piknik Paraolimpijski”³⁷, tj. promocja i upowszechnianie sportu osób z niepełnosprawnościami oraz prezentacja sylwetek paraolimpijczyków, a także promocja Igrzysk Paraolimpijskich w Rio de Janeiro – zostały osiągnięte. Wydarzenie zorganizowano w warszawskim centrum handlowym, gdzie sport promowano m.in. poprzez kampanię na portalu Sport.pl oraz w mediach społecznościowych. Program wydarzenia dostosowano do różnych grup wiekowych (dzieci i młodzieży szkolnej, dorosłych oraz rodzin z dziećmi). W imprezie wzięło udział ok. 12,5 tys. osób, w tym głównie dzieci i młodzież.

(dowód: akta kontroli str. 167-168, 372-419)

PZSN „Start” prowadził różnorodne formy działań promocyjnych. W 2013 r. zorganizował w Parlamencie Europejskim wystawę „Paralympic Sport – Return to life” oraz spotkanie sportowców i działaczy z przedstawicielami władz. W 2014 i 2015 r. prowadzono projekty dofinansowane ze środków PFRON pn. „Cykl wydawniczy Sport Paraolimpijski oraz strona internetowa www.pzsnstart.eu”³⁸. Dzięki porozumieniu z Telewizją Polsat Sp. z o.o. niepełnosprawny sportowiec wziął udział w telewizyjnym show i wygrał dzięki największej liczbie głosów widzów i internautów. Od 2013 r. sportowcy z niepełnosprawnościami biorą udział w „Memoriale im. Kamili Skolimowskiej”. Zawodnicy niepełnosprawni byli także nominowani do tytułu najlepszego sportowca w Plebiscycie „Przeglądu Sportowego”. Ponadto współpracowano z TVP Sport (program „Pełnosprawni”, „Kroniki IP Soczi”). W związku z organizowanymi imprezami sportowymi poszczególne kluby sportowe współpracowały z mediami regionalnymi.

Prezes PZSN „Start”, w odniesieniu do problemów w sporcie osób niepełnosprawnych, w tym promocji sportu wskazał m.in., że: brakuje działań promocyjnych zarówno w sporcie powszechnym, jak i wyczynowym, pozwalających na szersze informowanie o realizowanych zadaniach, brakuje środków na działania ogólnokrajowe: kampanii społecznych (prasa,

³⁵ Umowa nr 2013/0041/0076/SubC/DS.-SN/4/EB z dnia 5 kwietnia 2013 r.

³⁶ Dodatek liczył 16 stron, prezentował m.in. miejsca, gdzie realizowane są zadania w zakresie sportu powszechnego, największe osiągnięcia sportowe polskich paraolimpijczyków, ich drogę poprzez sport powszechny do sportu wyczynowego. Dodatek zachęcał do powszechnego uprawiania sportu, znalazły się w nim m.in. artykuły dotyczące sportu powszechnego, historii ruchu paraolimpijskiego, kalendarium startów na igrzyskach paraolimpijskich, sylwetki polskich sportowców, opis Igrzysk Paraolimpijskich Londyn 2012, wywiad pt. „Jesteśmy wizytówką Polski” a także adresy klubów sportowych prowadzących zajęcia ze sportowcami niepełnosprawnymi.

³⁷ Umowa nr 2015/0192/0411/UDot/DS.-SN/1.1/EB z dnia 17.04.2015 r.

³⁸ Strona internetowa w roku 2015 odnotowano 6.639 wejść, na dzień 21 czerwca 2016 r. miała 65.430 odwiedzających.

telewizja, internet, billboard), informacji w mediach publicznych. Ponadto brak jest środków na prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych w instytucjach zajmujących się osobami z niepełnosprawnościami³⁹. Otrzymywane dofinansowanie jest niewystarczające w stosunku do potrzeb i uniemożliwia realizowanie działań według planu, co negatywnie wpływa na poziom przygotowania zawodników w zawodach międzynarodowych i powoduje konieczność np. rezygnacji ze zgrupowań klimatycznych w dyscyplinach⁴⁰, rezygnowania z dokształcania trenerów na rzecz organizowania zgrupowań i treningów zawodników. Brakuje też środków na specjalistyczne badania, współpracę ze specjalistami, którzy uzupełniają sztab szkoleniowy⁴¹ i na odnowę biologiczną. W przypadku realizacji projektów z zakresu rehabilitacji społecznej zmniejszane jest również dofinansowanie w stosunku do planu, co ogranicza udział specjalistów w projekcie np. psychologa, seksuologa, wizażysty, doradcy zawodowego czy mówcy motywacyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 175-182)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W latach 2013-2015 PZSN „Start” nie opracował zasad przyznawania klubom sportowym licencji, uprawniających do uczestnictwa we współzawodnictwie sportowym osób niepełnosprawnych i nie wydawał licencji klubom ani zawodnikom. Zasady te zostały przyjęte w trakcie kontroli NIK.

Stanowiło to naruszenie § 7 pkt 18 statutu PZSN „Start”, zobowiązującego Stowarzyszenie do opracowania zasad przyznawania klubom sportowym stowarzyszeniom kultury fizycznej licencji uprawniających do uczestnictwa we współzawodnictwie sportowym osób niepełnosprawnych.

Prezes PZSN „Start” wyjaśnił, że przyczyną niewydawania licencji było oczekiwanie PZSN „Start” na rejestrację jako polskiego związku sportowego, a obecnie na decyzję Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w sprawie odmowy rejestracji przez Ministerstwo SiT. Długi czas oczekiwania, rosnąca profesjonalizacja sportu osób z niepełnosprawnościami oraz chęć stworzenia profesjonalnego i przejrzystego systemu ewidencjonowania zawodników, trenerów i instruktorów była bodźcem do wdrożenia systemu licencjonowania bez decyzji MSiT w sprawie rejestracji PZS.

Zdaniem NIK oczekiwanie przez PZSN „Start” na rejestrację jako polskiego związku sportowego nie wykluczało możliwości wcześniejszego przygotowania i wprowadzenia przez Stowarzyszenie zasad przyznawania licencji.

(dowód: akta kontroli str. 26-36, 648-666)

Ocena częściowa

NIK pozytywnie ocenia efekty realizowanych przez PZSN „Start” zadań w zakresie sportu powszechnego i wyczynowego oraz efekty działań promocyjnych, w tym działalności wydawniczej. Stowarzyszenie w latach 2013-2015 osiągnęło cele realizowanych zadań, obejmujące m.in. udział w nich ogółem 19.635 osób niepełnosprawnych, w tym 18.777 uczestników zadań sportu powszechnego i 858 zawodników wyczynowych. Osiągnęło także wskaźniki efektywności zaplanowane w umowach o udzielenie dofinansowania.

W latach 2013-2015 wzrastała liczba osób niepełnosprawnych dzieci, młodzieży i osób 50+ włączonych społecznie poprzez uczestnictwo w sporcie powszechnym, w tym w zajęciach w sekcjach, obozach, imprezach sportowych oraz mistrzostwach i pucharach Polski: z 5.924 w 2013 r. do 6.734 w 2015 r. (wzrost o 810, tj. o 13,7%) oraz liczba zadań (z 105 w 2013 r. do 108 w 2015 r., tj. wzrost o 2,9%). Udział w realizowanych zadaniach osób niepełnosprawnych wpływał pozytywnie na wzrost ich sprawności fizycznej i aktywności psychospołecznej, osiągnięć sportowych, a w konsekwencji na integrację społeczną.

³⁹ Szpitale, ośrodki rehabilitacyjne, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej itp.

⁴⁰ Np. kolarstwo, wioślarstwo, pływanie, narciarstwo, lekka atletyka.

⁴¹ Dietetyk, fizjolog, dietetyk, fizjolog, fizjoterapeuta, biomechanik, psycholog i inni specjaliści dedykowani szczególnym dyscyplinom sportowym np.: serwisant narciarski, mechanik rowerowy etc.

Pomimo nieco zmniejszającej się w latach 2013-2015 liczby zawodników sportu wyczynowego zakwalifikowanych do kadry narodowej, wynikającej z przejścia zawodników kilku dyscyplin do polskich związków sportowych, z 290 w 2013 r. do 281 w 2015 r. (spadek o 9, tj. o 3%), wzrosła liczba osiągnięć, w tym złotych, srebrnych i brązowych medali, zdobytych na mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy przez zawodników szkolonych w PZSN „Start”: z 48 w 2013 r. do 93 w 2015 r. (wzrost o 45, tj. o 94%). Wzrosła także liczba zawodników, którzy na mistrzostwach świata i Europy zajęli miejsca od czwartego do ósmego, z 60 w 2013 r. do 104 w 2015 r. (wzrost o 44, tj. o 73%).

W efekcie różnorodnych form działań promujących sport powszechny, wyczynowy i aktywność fizyczną osób niepełnosprawnych w latach 2013-2015 nastąpił wzrost liczby odbiorców tych działań i objął ok. 517,9 tys. osób. Efektem rzeczowym był szeroki odbiór społeczny wydawnictw: dodatku do „Magazynu Integracja” oraz książki pt. „Medaliści Igrzysk Paraolimpijskich Londyn 2012”, które dotarły do ok. 36 tys. odbiorców. Realizowane działania promocyjne wspierały rozwój sportu osób niepełnosprawnych, zwiększając poprzez publikacje i imprezy promocyjne świadomość znaczenia sportu dla włączania społecznych osób niepełnosprawnych.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła nieopracowania w latach 2013-2015 zasad przyzawania licencji klubom sportowym uprawniających do uczestnictwa we współzawodnictwie sportowym osób niepełnosprawnych. W trakcie kontroli NIK ww. zasady zostały przyjęte.

4. Realizacja zadań rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez sport i rekreację, efekty realizacji zadań

4.1. Realizacja zadań rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez sport i rekreację

Opis stanu faktycznego

W latach 2013-2015 PZSN „Start” otrzymał z PFRON środki na realizację zadań rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez sport i rekreację, w łącznej wysokości 3.290.996,17 zł, z czego wykorzystał 2.952.578,20 zł (w tym w 2013 r. 191.996,90 zł, w 2014 r. – 1.360.426,42 zł, w 2015 r. – 1.400.154,88 zł). Wykorzystane w 2015 r. dofinansowanie w porównaniu z 2013 r. wzrosło o 1.168.429,52 zł (ponad szesnastokrotnie). W 2015 r. wykorzystane środki na finansowanie zadań były wyższe niż w roku poprzednim o 39.728,46 zł, tj. o 2,9%. W roku 2016, pomimo złożenia wniosków, Stowarzyszenie nie uzyskało dofinansowania z PFRON na kontynuację zadań realizowanych w latach poprzednich.

(dowód: akta kontroli, str. 421-424, 668)

Dofinansowane ze środków PFRON zadania dotyczyły: organizowania i prowadzenia szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej aktywizujących zawodowo i społecznie osoby niepełnosprawne, opracowywania lub wydawania kierowanych do osób niepełnosprawnych publikacji, wydawnictw ciągłych oraz zwartych, stanowiących zamkniętą całość (w tym na nośnikach elektromagnetycznych i elektronicznych), obejmujących problematykę związaną z niepełnosprawnością, w tym publikowanych drukiem powiększonym lub w tekście łatwym do czytania.

W latach 2013-2015 PZSN „Start” zrealizował sześć projektów⁴² za kwotę 2.952.578,20 zł, dofinansowanych na podstawie umów z PFRON w Warszawie.

⁴² W 2013 r. „Wydawnictwo „Sport Niepełnosprawnych” (na kwotę 191.996,90 zł, wykorzystano 191.996,90 zł); w 2014 r. „Cykl weekendów sportowych, weekendów turystyki kwalifikowanej i obozów sportowych aktywizujących osoby niepełnosprawne” (na kwotę 1.049.849,53 zł, wykorzystano 955.599,18 zł); „Cykl wydawniczy „Sport Paraolimpijski” oraz strona internetowa www.pzsstart.eu” (na kwotę 404.850 zł, wykorzystano 404.827,24 zł); w 2015 r. „Cykl wydawniczy „Sport Paraolimpijski” oraz strona internetowa www.pzsstart.eu” (na kwotę 224.102,21 zł, wykorzystano 224.102,21 zł); „Udział zawodników kadry narodowej osób niepełnosprawnych w mistrzostwach świata, mistrzostwach Europy oraz w pucharach świata

Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w zadaniach objętych dofinansowaniem z PFRON w 2014 i 2015 r. wyniosła odpowiednio 531 i 532 osoby niepełnosprawne. W umowach na projekty dotyczące działalności wydawniczej nie określano liczby osób niepełnosprawnych objętych działaniami, miernikiem efektywności było wydanie w danym roku czterech edycji pisma.

W latach 2013-2016 PZSN „Start” nie realizował zlecanych przez powiaty zadań z zakresu sportu i rekreacji określonych w art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁴³.

(dowód: akta kontroli, str. 668, 695)

Badaniem objęto trzy umowy⁴⁴ realizowane w latach 2013-2015 o najwyższej wartości udzielonego przez PFRON dofinansowania na zadania określone przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego na podstawie art. 36 ust. 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej, na kwotę ogółem 1.967.286,42 zł, co stanowiło 66,6% kwoty dofinansowania z PFRON udzielonego w latach 2013-2015. Z badanej próby wykorzystano łącznie 1.845.919,37 zł. Środki te zostały wydatkowane na zadania wskazane w umowach.

Zakres rzeczowy zadań obejmował m.in.: w umowie nr 258/2013 – wydanie kwartalnika opisującego dokonania sportowców niepełnosprawnych związanych z uprawianiem sportu wyczynowego, promocję aktywności sportowej osób niepełnosprawnych, prezentację poszczególnych dyscyplin, a w umowach nr 275/2014 i 327/2015 zachęcenie osób niepełnosprawnych do uczestnictwa w sporcie poprzez zorganizowanie dla nich zajęć sportowych z profesjonalnym sprzętem sportowym, ze wsparciem trenerów, psychologów, rehabilitantów i wolontariuszy.

(dowód: akta kontroli, str. 679-685, 668)

Złożone do PFRON wnioski (oferty) na realizację zadań zawierały elementy określone w art. 14 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁴⁵.

Zasady ewidencjonowania, dokumentowania i dokonywania wydatków przez PZSN „Start” zostały ustalone w dokumentacji przyjętych zasad (polityki) rachunkowości oraz w zasadach rozliczania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania. Wyodrębnione zostały konta dla każdego zadania wraz z ewidencją analityczną, umożliwiając ustalenie przeznaczenia dofinansowania. Dla środków z PFRON prowadzone były odrębne rachunki bankowe zgodnie z zawartymi umowami.

(dowód: akta kontroli, str. 685)

Badanie próby dowodów księgowych wykazało, że PZSN „Start” prawidłowo i terminowo wydatkował środki PFRON na dofinansowanie zadań. Kontrolę prawidłowości dokumentowania wydatków przeprowadzono w zakresie trzech ww. umów na podstawie dowodów księgowych, w tym umowy nr 258/2013 na kwotę 139.310 zł, umowy nr 275/2014 na kwotę 123.200 zł, umowy nr 327/2015 na kwotę 78.486,02 zł, co stanowiło odpowiednio: 72,6%, 11,7%, 10,8% wartości dofinansowania.

Dowody księgowe dokumentujące wydatki spełniały warunki określone w art. 21 oraz art. 22 ustawy o rachunkowości. Każdy z dowodów księgowych był opatrzony pieczęcią PZSN

w dyscyplinach objętych programem igrzysk olimpijskich" (na kwotę 492.990 zł, wykorzystano 477.729,38 zł); „Cykl obozów sportowych i weekendów sportowych aktywizujących osoby niepełnosprawne" (na kwotę 725.439,99 zł, wykorzystano 698.323,29 zł).

⁴³ Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, ze zm., dalej: ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej

⁴⁴ 1. Umowa nr ZZB/000258/BF/D z 2 października 2013 r. pn. „Wydawnictwo „Sport Niepełnosprawnych” (dalej: umowa nr 258/2013) na kwotę 191.996,90 zł, wykorzystano 191.996,90 zł.

2. Umowa nr ZZB/000275/BF/D z 30 grudnia 2013 r. pn. „Cykl weekendów sportowych, weekendów turystyki kwalifikowanej i obozów sportowych aktywizujących osoby niepełnosprawne” (dalej: umowa nr 275/2014) na kwotę 1.049.849,53 zł, wykorzystano 955.599,18 zł;

3. Umowa nr ZZB/000327/BF/D z dnia 30 grudnia 2014 r. pn. „Cykl obozów sportowych i weekendów sportowych aktywizujących osoby niepełnosprawne” (dalej: umowa nr 327/2015) na kwotę 725.439,99 zł, wydatkowano 698.323,29 zł.

⁴⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 239, ze zm., dalej: ustawa o działalności pożytku publicznego.

„Start”, zawierał informację o pokryciu wydatku ze środków PFRON oraz wskazywał przeznaczenie zakupionych towarów, usług lub innego rodzaju opłaconej należności. Informacje te były podpisane przez osobę odpowiedzialną za sprawy dotyczące rozliczeń finansowych.

Sprawozdania końcowe z wykonania zadań sporządzono i złożono do PFRON w terminie 30 dni od zakończenia realizacji zadania, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz § 5 ust. 1 pkt 2 badanych umów.

(dowód: akta kontroli, str. 669, 685-694)

PZSN „Start” dokonał zwrotu niewykorzystanych środków z PFRON w łącznej wysokości 121.367,05 zł. na podstawie umowy nr 275/2014 (85.000 zł) i nr 327/2015 (27.106,70 zł) na rachunek bankowy PFRON w terminie 15 dni od dnia wykonania zadania, tj. zgodnie z art. 151 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴⁶ oraz zapisami umów o dofinansowanie.

W 2015 r. PZSN „Start” złożył do PFRON w ramach 24 konkursu dwa wnioski o dofinansowanie zadań, tj. wniosek na realizację projektu „Cykl obozów sportowych i weekendów sportowych aktywizujących osoby niepełnosprawne” oraz „Cykl wydawniczy „Sport bez granic” oraz strona internetowa www.pzsnstart.eu”. Wnioski (oferty) zawierały elementy określone w art. 14 ustawy o działalności pożytku publicznego, zostały ocenione pozytywnie, sklasyfikowane na liście rezerwowej i pomimo złożonych odwołań nie uzyskały dofinansowania. Prezes PZSN Start” wyjaśnił, że złożony wniosek na kontynuowanie cyklu wydawniczego został oceniony niżej niż w poprzednich latach i nie było możliwości kontynuacji cyklu wydawniczego pisma dla niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli, str. 421-488, 697)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

PZSN „Start” nieterminowo zwrócił niewykorzystane środki dotacji na rachunek bankowy PFRON w wysokości 9.260,35 zł, wynikającej z rozliczenia dwóch umów o dofinansowanie.

Niewykorzystane środki dotacji w kwocie 9250,35 zł zwrócono 11 dni po terminie określonym w umowie nr 275/2014, natomiast w kwocie 10 zł – pięć dni po terminie określonym w umowie nr 327/2015. Stanowiło to naruszenie § 15 ust. 1 pkt 2 ww. umów, zgodnie z którym niewykorzystaną część dotacji należało zwrócić w przypadku pierwszej umowy do 15 stycznia 2015 r., a drugiej do 15 stycznia 2016 r.

Prezes PZSN „Start” wyjaśnił, że zwrotów dokonano według wstępnego rozliczenia. Końcowe rozliczenie przypadał na dzień 31 stycznia danego roku i w trakcie analiz dokumentów źródłowych wystąpiły korekty, które spowodowały konieczność dokonania dodatkowych zwrotów niewykorzystanych środków po terminie.

Zdaniem NIK nieterminowy zwrot niewykorzystanych środków dotacji wynikał ze zbyt późnego weryfikowania przez Stowarzyszenie rozliczeń do umów o dofinansowanie.

(dowód: akta kontroli str. 697-744)

4.2. Efekty realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej

Opis stanu
faktycznego

W latach 2013-2015 PZSN „Start” realizował w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej poprzez sport i rekreację dofinansowanych ze środków PFRON sześć projektów, którymi objęto łącznie 1.063 osoby niepełnosprawne (w 2014 r. – 531, w 2015 r. – 532), w tym dzieci i młodzież. Ponadto zrealizowano cykl wydawniczy oraz stronę internetową, których efektem rzeczowym było cykliczne wydawanie kwartalnika „Sport Niepełnosprawnych” (cztery edycje), „Sport Paraolimpijski” (osiem edycji), książka pt. „Sport Paraolimpijski. Soczi 2014” oraz dodatek specjalny do tytułów gazet „Przegląd Sportowy” i „Fakt” – gazeta „Sport Paraolimpijski. Sportowiec Roku”.

⁴⁶ Dz. U. z 2013 r. poz. 885, ze zm., dalej: ustawa o finansach publicznych.

Celami projektu pn. „Wydawnictwo Sport Niepełnosprawnych” dofinansowanego na podstawie umowy nr 258/2013, były m.in.: promowanie aktywności i postawy prospołecznej poprzez uprawianie sportu, jak również nabywanie wiedzy o dyscyplinach sportowych, rozwijanie rehabilitacji i odporności psychicznej wśród osób uprawiających dyscypliny sportowe, promowanie organizacji realizujących projekty dotyczące uprawiania sportu przez osoby niepełnosprawne. Wskaźniki zadania zostały osiągnięte w 100%. Efektem rzeczowym było wydanie czterech numerów pisma, rozdyskrebowanych w liczbie 24 tys. egzemplarzy. Pismo było źródłem wiedzy na temat znaczenia sportu osób niepełnosprawnych, sukcesów sportowców w różnych dyscyplinach oraz popularyzowało rehabilitację poprzez sport oraz wolontariat sportowy.

Za cele programowe zadań w umowach nr 275/2014 i 327/2015 przyjęto: m.in. zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych. Założone cele osiągnięto m.in. poprzez zwiększenie aktywności społecznej przez sport, poprawę codziennego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami, zmianę postaw pasywnych i zależnych na aktywne i samodzielne, przygotowanie i zachęcanie do dalszego uprawiania sportu, poprawę sprawności fizycznej i samoakceptacji beneficjentów.

Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w umowie 275/2014 była wyższa niż zaplanowana (500) i wyniosła 503 osoby (w tym 156 dzieci niepełnosprawnych i 347 dorosłych niepełnosprawnych). Dla zwymiarowania efektów przyjęto wskaźniki ewaluacji projektu: wskaźnik nakładu, który wyniósł 81,19 przy zakładanym 90; wskaźnik produktu 23,33 przy zakładanym 23,40; wskaźnik rezultatu 431 przy zakładanym 400.

Liczba osób objętych wsparciem osiągnęła zaplanowaną w umowie nr 327/2015 wartość 420 (w tym dzieci i młodzież niepełnosprawna – 79, dorosłe osoby niepełnosprawne – 331). Wskaźnik nakładu wyniósł 74,08, przy zakładanym 76,97. Liczba beneficjentów ostatecznych projektu, którzy rozwinęli kompetencje lub nabyli umiejętności określone dla nich indywidualnie jako cel działań rehabilitacyjnych w indywidualnym planie działania (IPD) wyniosła 66 przy zakładanej 65 (wskaźnik rezultatu). Efektem było m.in. przekraczanie barier i ograniczeń fizycznych, zwiększenie aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych dzięki udziałowi podczas obozów i weekendów w zajęciach sportowych, poznanie nowych dyscyplin sportowych, co przyczyniło się do zwiększenia włączenia społecznego i zawodowego uczestników tych zadań.

(dowód: akta kontroli str.679-686, 695)

Ocena cząstkowa

W latach 2013-2015 PZSN „Start” prawidłowo wykorzystał środki PFRON na realizację zadań rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez sport i rekreację, w łącznej wysokości 2.952,6 tys. zł. W badanym okresie wzrosła kwota wykorzystanego dofinansowania z 191,9 tys. zł w 2013 r. do 1.400,2 tys. zł w 2015 r. (ponad sześciokrotnie).

PZSN „Start” w latach 2013-2015 osiągnął cele realizowanych zadań z zakresu rehabilitacji społecznej poprzez sport i rekreację, w tym zadań wydawniczych, w ramach udzielonego dofinansowania przez PFRON. Efektem realizowanych zadań był udział w imprezach, obozach i weekendach sportowych 1.063 osób niepełnosprawnych, w tym dzieci i młodzieży. Stowarzyszenie osiągnęło efekty rzeczowe zakładane w umowach o dofinansowanie, m.in. wydanie czterech edycji kwartalnika „Sport Niepełnosprawnych”, osiem edycji kwartalnika „Sport Paraolimpijski” oraz książki pt. „Sport Paraolimpijski. Soczi 2014”, popularyzujących rehabilitację osób niepełnosprawnych i włączenie społeczne poprzez sport.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła nieterminowego zwrotu części niewykorzystanej dotacji ze środków PFRON w wysokości 9.260,35 zł na podstawie dwóch umów o dofinansowanie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁷, wnosi o:

- 1) dokonywanie zwrotu niewykorzystanych środków otrzymanych na dofinansowanie zadań w terminach wynikających z zawartych umów o dofinansowanie zadań sportu powszechnego i wyczynowego oraz umów dotyczących zadań rehabilitacji społecznej poprzez sport i rekreację.
- 2) prowadzenie ewidencji badań diagnostycznych zgodnie z wymaganiami programów Ministra Sportu i Turystyki.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 9 sierpnia 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

Kontrolerzy

Dyrektor
Piotr Prokopczyk

Danuta Bolikowska
główny specjalista kontroli państwowej


podpis

Iwona Nowacka
specjalista kontroli państwowej


podpis


podpis

⁴⁷ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, ze zm; dalej: ustawa o NIK.